

§ 451

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle vasemmistoliiton ryhmäaloitteesta maailman puhtain sisäilma Helsinkiin

HEL 2018-006248 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupunki laatii kaupunkistrategian mukaisesti kiinteistöstrategian sekä sen liitteeksi sisäilmaohjelman. Vasemmistoliiton aloite sisältää pitkälti samoja toimenpide-ehdotuksia sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi kuin valmisteilla olevassa sisäilmaohjelmassa. Sisäilmaohjelman tavoitteena on, että kaupungin tiloissa on hyvä sisäilma ja tilojen käyttäjien tyytyväisyys sisäilmaan paranee.

Helsingin kaupunki omistaa noin 2 000 rakennusta (noin 2 miljoonaa m²), ja korjausvelkaa kaupungin rakennuskannassa on noin 1,25 miljardia euroa. Merkittävä osa rakennuksista on rakennettu 1960–1980-luvuilla. Tuolloin rakennetuissa rakennuksissa on nykytiedon mukaan paljon ns. riskirakenteita. Kaupungin rakennuksia on vasta viime vuosina alettu peruskorjata kokonaisvaltaisesti. Kun rakennusten kunnossapidosta on pitkään säästetty eivätkä korjausmäärärahat ole kattaneet rakennusten vuosittaista kulumaa, on korjausvelka kasvanut ja riskirakenteiden riskit toteutuneet ja aiheuttaneet siten sisäilmaongelmia rakennuksissa. Vuodesta 2017 alkaen talonrakennuksen investointitasoa on nostettu merkittävästi. Vuonna 2018 korjausten ja korvaavien investointien taso kattaa ensimmäisen kerran rakennuskannan vuosittaisen kuluman. Tulevina vuosina investointitaso ylittää jo kuluman, mutta pitkällä aikavälillä syntyneen korjausvelan kurominen umpeen pelkästään investointien avulla kestää vielä noin 20 vuotta.

Peruskorjauksissa ja korvaavassa uudisrakentamisessa priorisoidaan tulevina vuosina koulu- ja päiväkotihankkeita, joiden toteuttamiseen on pelkästään vuosina 2019–2023 varattu investointiohjelmassa 780 miljoonaa euroa. Tämä mahdollistaa noin 70 koulu- ja päiväkotihankkeen toteutuksen.

Helsingin kaupungilla on toimintamalli sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi. Toimintamallissa kuvataan sisäilmaongelman ratkaisuprosessin eteneminen sekä ongelmanratkaisuun osallistuvat osapuolet ja heidän tehtävänsä. Toimintamallista on järjestetty usean vuoden ajan koulutusta erityisesti esimiehille ja työsuojeluhenkilöstölle.

Vuonna 2017 kaupunki teetti omistamissaan palvelurakennuksissa yli 300 sisäilmasto- ja kosteusteknistä kuntotutkimusta. Lisäksi teetettiin yli 100 LVIA-kuntotutkimusta ja haitta-ainetutkimusta. Tutkimustarve kasvaa rakennusten ja järjestelmien monimutkaistumisen myötä ja perusparannettavien rakennusten määrän lisääntyessä lähivuosina. Kiinteistöstrategian yhteydessä valmisteltavassa sisäilmaohjelmassa esitetään lisäpanostusta kiinteistöjen ylläpitoon sekä rakennusten nykyistä tiheämpään kunnon arviointiin ja kunnossapitoon.

Helsingin kaupunki toimii aktiivisesti kuntien sisäilmaverkostossa, jossa linjataan toimintatapoja hyvän sisäilman varmistamiseksi. Syksyn 2018 aikana kuntien sisäilmaverkosto laatii linjausta ilmanvaihdon oikeasta käytöstä yhteistyössä mm. Aalto-yliopiston, Kuopion yliopiston, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen, sosiaali- ja terveysministeriön sekä Sisäilmayhdistyksen kanssa.

Kaupunki parantaa tilojen kuntoon liittyvän tiedon saatavuutta. Kaupunkiympäristön toimiala laatii tilojen käyttäjille vuosittain noin 300 tilojen kuntoa, korjauksia ja tutkimuksia käsittelevää tiedotetta, joita on tiedonsaannin helpottamiseksi alettu syksyllä 2018 julkaista myös verkossa. Tiedotteet löytyvät kaupungin sisäilmasivuilta osoitteesta www.hel.fi/sisailma. Myös tutkimusraportteja julkaistaan kaupungin sisäilmasivuilla pian. Kuntotutkimusraportit ovat olleet jo aiemmin julkisia, ja niitä on toimitettu pyynnöstä kuntalaisille. Sivuilta löytyy lisäksi yleistä tietoa sisäilmasta sekä toimintaohjeet vanhemmille, jotka epäilevät lapsensa oireilevan koulun tai päiväkodin sisäilman takia.

Tiloja koskeviin kuntalaisten asiakirjapyyntöihin vastataan julkisuuslain mukaisesti mahdollisimman pian, viimeistään kahden viikon kuluessa. Kaupunki järjestää myös aktiivisesti tiedotustilaisuuksia tilojen käyttäjille. Tilaisuuksien konseptia kehitetään edelleen. Tavoitteena on parantaa vuorovaikutusta tilojen käyttäjien kanssa.

Sekä kiinteistöstrategiassa että sisäilmaohjelmassa käsitellään toimia rakentamisen laadun varmistamiseksi laajasti muun muassa erilaisten toteutusmuotojen käytöstä uuden tai juuri peruskorjatun rakennuksen toiminnan varmistamismenettelyihin. Tavoitteena on myös löytää keinoja, joiden avulla väistötiloihin voitaisiin ongelmatilanteissa siirtyä nykyistä nopeammin, jos tiloja ei voida korjata riittävän laajasti ja nopeasti.

Kannattamme ehdotusta kytkeä terveydenhuoltopalvelut tiiviimmin mukaan sisäilmaongelmien ratkaisuun. Terveydenhuollon ammattilaisilta tarvittaisiin nykyistä systemaattisempaa terveydellisen merkityksen arviointia. Sisäilmaongelmakohteessa toimivat työyhteisöt tarvitsisivat enemmän tukea ja luotettavaa tietoa siitä, mitä tutkimustulokset tarkoittavat.

25.09.2018

tavat terveyden kannalta. Sama koskee myös oireilevien lasten vanhempia ja muita asianosaisia.

Kaupungin toimipisteissä tulisi löytää nopeammin ratkaisuja sisäilmasta oireileville. Lisäksi tiedon oireilutilanteesta pitäisi kulkea paremmin rakennusta ylläpitävälle taholle. Tällä hetkellä tietoa saadaan kootusti vain koululaisten ja kaupungin työntekijöiden oireilusta ja sairastavuudesta. Tiedonsaantia muiden asiakasryhmien oireilusta olisi hyvä parantaa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Anna Saarinen, tiimipäällikkö, puhelin: 310 33196
anna.saarinen(a)hel.fi
Sari Hilden, rakennetun omaisuuden hallintapäällikkö, puhelin: 310 40315
sari.hilden(a)hel.fi

Liitteet

1 Vasemmistoliiton ryhmäaloite maailman puhtain sisäilma Helsinkiin

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Ryhmäaloite

Vasemmistoliitto on tehnyt 30.5.2018 seuraavan ryhmäaloitteen:

"Hyvästä sisäilmasta huolehtiminen on erityisen tärkeää paikoissa, joissa vietämme paljon aikaa, kuten kodeissa, työpaikoilla, kouluissa, päiväkodeissa ja asumisyksiköissä.

Sisäilman huono laatu on yksi Suomen ja Helsingin suurimmista ympäristöterveysongelmista. Kosteus- ja homevaurioiden sekä muiden sisäilmaongelmien aiheuttamille epäpuhtauksille on arvioitu altistuvan päivittäin yhteensä 600 000 - 800 000 suomalaista. Arviot altistuneista lapsista ja nuorista vaihtelevat 100 000 ja 200 000 välillä. Helsingissä koulujen peruskorjauksia on saatettu lykätä toistakymmentä vuotta, mikä on entisestään pahentanut tilannetta.

Kouluissa huono sisäilma jopa heikentää oppimistuloksia ja lisää poissaoloja. THL:n mukaan kouluissa, joiden ilmanvaihto oli asumisterveysasetuksen mukainen, oppilaiden matematiikan tehtävien ratkaisuprosentti oli parempi kuin kouluissa, joissa ilmanvaihto ei täyttänyt asetusta, kertoo Koulujen sisäilman laatu ja oppiminen -tutkimus.

Suomessa on lailla määritelty velvollisuus toimia aina, kun sisäilmaongelmia on havaittu. Työnantajalla on velvollisuus toimia ja viime kädessä asia voidaan viedä työsuojeluviranomaisille. Vastaavasti päiväkodin tai koulun sisäilmaongelmista on ilmoitettava yksikön johtajalle tai rehtorille sekä kunnan terveystarkastajalle. Nämä toimenpiteet jäävät kuitenkin riittämättömiksi, jos ei havaittuihin ongelmiin tosiasiallisesti puututa.

Jokapäiväiseen kiinteistönhoitoon on myös panostettava riittävästi, jotta sisäilmaongelmia pystytään ennaltaehkäisemään mahdollisimman hyvin. Kosteusvaurioita on paljon helpompi ennaltaehkäistä kuin korjata.

Sisäilmaongelman ratkaisemiseksi Helsingissä Vasemmistoliiton valtuustoryhmä esittää, että Helsingille luodaan kunnianhimoinen ja jatkuva sisäilmaohjelma sekä korjausavustusjärjestelmä terveyshaittojen poistamiseksi ja terveytensä menettäneiden tukemiseksi.

Osana ohjelmaa:

- kartoitetaan systemaattisesti käytössä olevien koulu- ja päiväkotitilojen kunto ja panostetaan toimialojen väliseen tiedonkulkuun sekä varmistetaan niiden yhteistyö sisäilmakysymyksissä.
- varmistetaan riittävä rahoitus kunnossapidolle ja kiinteistönhoidolle ja monistetaan hyviä käytäntöjä.
Esimerkiksi Jyväskylän kaupunki noudattaa vuosikelloa, jonka mukaan tehdään suunnitelmallista korjausrakentamista. Siellä ohjelmaan sisältyy myös tarvekartoituksia, kyselyitä tilojen käyttäjille sekä kiinteistökierroksien tekemistä, energiakatselmuksia ja säännöllisiä kuntoarvioita, joiden avulla sisäilmaongelmia ja korjausvelkaa on saatu kuriin.
- varmistetaan, että ilmastointia ei suljeta illaksi tai viikonlopuksi ja tiloja ei käytetä huomattavasti suurempi ihmisjoukko kuin mihin ne on suunniteltu.
- saatetaan kaikki tehdyt kuntotutkimukset julkisiksi ja helposti saataville.
- rakennetaan riittävästi väistötiloja, joissa on turvallinen sisäilma. Vuosien odottaminen tai asiattomat väistötilat eivät turvaa lasten turvallista oppimisympäristöä.
- laaditaan selkeät toimintamallit kouluterveydenhuoltoon ja työterveyshuoltoon tilanteisiin, joissa epäillään lapsen tai aikuisen oireile-

25.09.2018

van sisäilmaongelmien vuoksi. Toimintamallien pitää turvata sekä yksittäisten lasten ja aikuisten tutkimukset ja hoito että systemaattinen tiedon saaminen terveydelle vaarallisista tiloista

- varmistetaan ajantasainen ja toimiva tiedonkulku sisäilma-asioissa käyttäjien suuntaan sekä laaditaan ohjeistus perheille siitä, miten tulee toimia tilanteissa, joissa epäilee lapsen oireilun takana olevan sisäilmaongelmia.
- varataan riittävät investointimäärärahat ylläpito- ja peruskorjausten tekemiseksi määräajassa sekä uudisrakentamiseen ja valvotaan niiden laatua riittävän kunnianhimoisesti."

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan asiasta lausunnon kaupunginhallitukselle 21.9.2018 mennessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Anna Saarinen, tiimipäällikkö, puhelin: 310 33196
anna.saarinen(a)hel.fi
Sari Hilden, rakennetun omaisuuden hallintapäällikkö, puhelin: 310 40315
sari.hilden(a)hel.fi

Liitteet

1 Vasemmistoliiton ryhmäaloite maailman puhtain sisäilma Helsinkiin

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano